

показників базового року. Також енергоменеджмент допоможе формувати в суспільстві свідоме ставлення до проблем енергоефективності і стане основою для створення мотиваційної моделі впровадження енергозберігаючих технологій, що призведе до інформування та популяризації економічних, екологічних і соціальних переваг ефективного використання енергії та здійснення заходів з енергоефективності [5]. Ефективним кроком в реалізації політики енергозбереження в регіоні стало б впровадження заходів з модернізації вуличного освітлення не лише в Івано-Франківську, а й в інших населених пунктах області, зокрема, Калуші, Коломиї, Долині. За нашими підрахунками це дозволить зменшити споживання електроенергії в області приблизно на 718,71 кВт/год в рік.

Список посилань на джерела

1. Закон від 01.07.1994 № 74/94-ВР Про енергозбереження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/74/94-%D0%B2%D1%80>.
2. Єрмілов С. Проблеми та шляхи удосконалення державної політики України у галузі енергозбереження / С. Єрмілов // Економіка України. – 2006. – №9. – С. 4–11.
3. Програма енергозбереження для населення Івано-Франківської області на 2015-2018 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.if.gov.ua/files/uploads/%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90%20%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>.
4. Програма сталого енергетичного розвитку м. Івано-Франківська на період до 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/32506.pdf>.
5. Сердюк Т. В Особливості реалізації політики енергозбереження в Україні, досягнення та шляхи вдосконалення // Т. В. Сердюк / Вісник Хмельницького національного університету: Енергозбереження в сучасній Україні – 2012. – вип. 5 (07/03). – С. 67–71.

УДК 338.24.01: 658.011

*О. В. Мельник, к.е.н.
ДВНЗ "Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана"*

ФАКТОРИ ТА ПРИЧИНИ ЗНЕЦІНЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Сучасні умови господарювання ставлять перед підприємствами все нові виклики та принципово нові проблеми, вирішення яких дозволить зміцнити конкурентні позиції на ринку. Актуальною є проблема використання потенціалу підприємства для досягнення поставлених цілей. Посилюється усвідомлення того, що розвиток, а отже, і збільшення вартості бізнесу

відбуваються за рахунок як матеріальної, так і нематеріальної складових активів підприємства. Однак, нематеріальні активи за певних умов можуть втрачати свою вартість (цінність), а підприємства ставати банкрутами.

Основним принципом ефективності використання нематеріальних активів є те, що вони повинні приносити дохід, а просте утримання на балансі даного активу веде тільки до витрат. Для виявлення таких "зайвих" нематеріальних активів необхідний повний аналіз бізнесу, і визначення його ринкової вартості, з метою продажу або передачі в орендне користування. Шляхом продажу або передачі в оренду (франчайзинг) даних активів за ринковими цінами можна не тільки отримати додаткові надходження засоби, а й зменшити витрати. Для вирішення цих завдань потрібний постійний контроль над станом нематеріальних активів і їх ринковою вартістю [1]. Що ж до вітчизняної практики в цьому питанні, то вона, має певні особливості.

Вперше про існування ринку діючих, далі – готових бізнесів, вітчизняні фахівці заявили в кінці 90-х років минулого сторіччя, а починаючи з 2000-го року цією проблемою займається ряд компаній Аналізуючи даний ринок, можна констатувати його зародковий, неорганізоване стан, а також по даний час відсутність регулюючої законодавчої бази.

Але звернімо увагу на інше. Всупереч відсутності в Україні спеціалізованого видання для ринку готових бізнесів існують видання де публікуються і оголошення про продаж діючих підприємств. При цьому мова, як правило, йде про продаж цілісного майнового комплексу як об'єкта нерухомості. І справа, крім випадків продажу збанкрутілих підприємств, не у відсутності в агентствах кваліфікованих бізнесів-брокерів. Сьогодні продавць чинного і прибуткового бізнесу не в змозі гарантувати покупцеві перехід до нього прав на нематеріальний актив у вигляді напрацьованого гудвілу.

В умовах корумпованої держави, з переходом права власності на бізнес, не переходять права на великий нематеріальний актив в особі попереднього власника цього бізнесу, який мав стійкі зв'язки з регіональною владою. Розгалужені ступені корумпованої влади в державі стримують розвиток бізнесу і постійно шкодять зростання його вартості, і навпаки, близькі і дружні відносини з корумпованим чиновницьким апаратом веде до неконкурентним методам боротьби і створює додаткові вигоди власникам бізнесу, які мають такі зв'язки. Звичайним сьогодні є коли, прихованим власником бізнесу є впливовий державний службовець, а, тому, разом із власними управлінськими рішеннями він вносить частину державного впливу, це той нематеріальний актив, який неминуче втрачається при зміні власника бізнесу [2, с. 61-78].

Крім недобросовісної конкуренції, процвітаючий в Україні "чиновницький капіталізм", заснований на принципах бізнес-зв'язків і може створювати проблеми при становленні та розвитку бізнесу. У разі переходу бізнесу в інші руки, відсутність підтримки з боку регіональної влади відразу позначиться на грошовому потоці компанії, а значить, і на її вартості, яка відразу ж зменшиться, як мінімум, на вартість гудвілу. Методи оцінки даного нематеріального активу, також, зводяться до оцінки вигод які виходять при його використанні, за винятком витрат на його існування. Мультиплікатор

впливу нематеріального активу, основою якого є корупція в ешелонах влади, може бути дуже вагомим і забезпечувати як процвітання, так і призвести до занепаду бізнесу. Прикладів цього нематеріального активу безліч, – він існує всюди, де можливе чи необхідне втручання держави в справи бізнесу. У таких умовах необхідний адекватний облік вартості нематеріального активу у вигляді відносин керівника (власника) бізнесу з владними коридорами. Правильна ринкова оцінка такого гудвілу особливо важлива при зміні власника бізнесу.

З настанням періоду стагнації, а далі і кризи, в українській економіці, коли прогнозується зростання операцій на ринку купівлі-продажу бізнесів, необхідно чітко уявлення всіма учасниками даного ринку необхідності правильного врахування вартості гудвілу та інших нематеріальних активів, а в особливості, тих, які нерозривно пов'язані з попереднім власником. Така необхідність викликана тим, що даний нематеріальний актив може становити значну частину вартості купованого бізнесу і його втрата значно знизить прибутковість, а то й зовсім призведе до банкрутства.

Список посилань на джерела

1. Мельник О. В. Механізм стратегічного управління нематеріальними активами підприємства: концептуальні засади. // О. В. Мельник / Стратегія економічного розвитку України. – 2010. – № 26. – С. 130–135.

2. Хитчнер Дж. Р. Оценка стоимости нематериальных активов / Под науч. ред. В. М. Рутгайзера. – М.: Маросейка, 2008. – 144 с.

УДК 328.47

Ю. В. Неміш, к.е.н., асистент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Ефективність господарювання в ринкових умовах передбачає оптимізацію витрат та максимізацію одержання прибутку. Витрати являються каталізатором, обмежуючим фактором прибутковості, тому їм доцільно приділяти більше уваги в системі оцінки результатів господарювання.

Управління витратами підприємств нафтопереробної галузі слід розуміти як сукупність прийомів і способів, інструментів і важелів впливу на формування витрат, спрямовану на досягнення їх максимальної ефективності на підприємстві у процесі відтворення, за постійного контролю їх рівня та стимулювання зниження.

Управління витратами є складовою всебічного аналізу підприємства при цьому важливе значення відіграють рівень витрат, доходів і прибутку. Дослідження показників управління витратами, дає змогу оцінити ефективність використання та наявних ресурсів у підприємства та за їх допомогою оптимізувати всі види затрат. Основною метою цього способу аналізу лежить